

САЛОМАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

ЗДОРОВЬЕ НАРОДА — БОГАТСТВО СТРАНЫ

PEDIATR

№ 10 (887)
10-Iyun, Dushanba
2019-yilTOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSITUTI MEHNAT JAMOASI NASHRI
ОРГАН ТРУДОВОГО КОЛЛЕКТИВА ТАШКЕНТСКОГО
ПЕДИАТРИЧЕСКОГО МЕДИЦИНСКОГО ИНСТИТУТАGazeta 1974-yil
martdan chiqqa
boshlagan

БОЛАЛИК БАХТЛИ БЎЛИШГА ҲАҚЛИ

Б.Т. Даминов
ТошПТИ ректори,
халқ депутатлари
Тошкент шаҳар кенгаши
депутати

Ёзнинг илк куни дунёдаги барча болажонларни ҳимоя қилиш куни деб белгиланган. Бу кундан ташқари дунё миқёсида 20 ноябрь – Халқаро болалар куни, 4 июнь – Агрессия қурбони бўлган бегуноҳ болалар куни ва 16 июнь – Африка болаларини ҳимоя қилиш куни ҳам болаларга бағишлангандир.

Иккинчи жаҳон урушидан сўнг болалар саломатлиги ва бахт-саодати учун кураш энг долзарб масалалардан бўлиб қолган эди. 1949 йили Парижда ўтказилган аёллар конгрессида болалар бахтининг ягона кафолати сифатида дунёда муштақкам тинчликни таъминлаш учун кураш олиб олиб бориш қасамёдининг сўзлари жаранглайди.

Халқаро болалар кунининг байроғи ҳам мавжуд. Байроқ саҳни яшил бўлиб, ўртада Ер шари атрофида турли: қизил, сариқ, кўк, оқ ва қора рангда инсонлар кўринишидаги белгилар мавжуд. Улар турли-туманлик ва бардошлилик тимсолидир. Ер шари белгиси эса – умумий уйимиз. Ҳа, дунёда вазият қанчалик мураккаб бўлишига қарамай, инсоният бе-

гуноҳ болаларнинг тақдирига бефарқ қараб тура олмайди.

Ушбу байрам 1 июнь куни нишонланишига яна бир сабаб 1925 йили Хитойнинг Сан-Франсискодаги бош консули барча хитойлик етим болаларни бир жойда тўплаб, улар учун Дуань-у цзе байрамини ташкиллаштирди. Юзлаб болаларнинг қувончига сабаб бўлган ўша кун 1 июнь санаси эди. Шу боис 1949 йили Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини айнан шу санада нишонлаш тўғри бўлиши белгиланди.

Иккинчи жаҳон урушидан сўнг бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича биринчилардан бўлиб 1946 йили болалар фонди – UNISEFга асос солган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини жорий этиш қарорини қўллаб-қувватлайди.

1989 йили БМТ Ассамблеяси бу борада яна бир муҳим қарар ташлади. Бола ҳуқуқларига оид биринчи халқаро ҳуқуқий ҳужжат – Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияни қабул қилди.

Ватан равнақи аввало ўсиб келаётган ёш авлод, унинг маънавий ва жисмоний камолотига боғлиқ. Бу эса ўз навбатида эътибор ҳар бир шахсга йўналтирилган бўлиши кераклигини, унинг иқтидорини ёшлигидан ривожлантиришга қаратилган

тадбирлар тизимли ташкил этилиши зарурлигини англайди. Бу эса – замон талаби. Бўлажак буюк олим ва ихтирочилар, ёзувчилар ва санъаткорларнинг истеъдод қирраларини очиш, уларни ўстириш, юксак натижаларга эришишлари учун ҳаракат сўнгги йилларда юртимиздаги таълим-тарбия тизимида олиб борилаётган ислохотларда яққол кўринмоқда.

Муҳтарам Президентимизнинг 5 ташаббуслари, уларнинг бугунги кунда жамият таракқиётида ушбу йўналишдаги ишлари нечоғли муҳим ва долзарблиги очиқ-ойдин кўриниб турибди. Ҳа, бу йўналишдаги ишлар, айниқса, ўсиб келаётган ёш авлод келажаги учун катта аҳамият касб этади. Китобхонлик, спорт, адабиёт, мусиқа, оиладаги муҳит ва фаровонлик, ота-онанинг моддий таъминоти – буларнинг барчаси ёш авлоднинг маънавий ва маърифий ривожланишига сабаб бўлувчи асосий омиллардир. Бу омиллар сўзсиз бахтиёр болаликнинг ҳимоясига хизмат қилишади. Чунки Болаларни ҳимоя қилиш куни бу фақатгина қувноқ байрамлар ва учрашувлар ўтказиш бўлмай, болалар бахтиёр яшаши, ўқиши ва келажақда ўз юртининг етуқ инсонига айланиши учун улар эга бўлган ҳуқуқлари ҳақида жамиятга бир эслатмадир.

ХАЛҚАРО ТИББИЙ ТАЪЛИМ ФОРУМИ

Тошкентда Халқаро тиббий таълим форуми бўлиб ўтди.

Бугунги кунда, Ўзбекистон Республикасида аҳоли саломатлиги ва фаровонлиги йулида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Мама-лакатимизда соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштиришга, хусусан, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш давлатимиз сиёсатининг устувор ва стратегик йўналишларидан биридир ва доимо Муҳтарам Президентимиз ва ҳукуматнинг эътибор марказида.

Шунингдек, республикада тиббий таълим тизими такомиллаштирилмоқда, тиббий таълим тизимини модернизациялаш, ушбу соҳада халқаро таълим стандартларини жорий этиш, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишнинг долзарб муаммолари бўйича кенг қамровли тадқиқотлар ўтказиш, талабалар учун маънавий-ахлоқий тарбия тизимини яратиш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Юртимизда юқори малакали ва рақобатбардош кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш сифатини яхшилаш бўйича тизимли ишлар олиб борилмоқда. Олий таълим тизимини такомиллаштириш ва юқори малакали кадрларни тайёрлаш мақсадида етакчи хорижий олий таълим муассасалари билан дўстона алоқаларни ўрнатиш ва самарали ҳамкорликни йўлга қўйишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ўтган йилнинг якунида пойтахтимизда илк маротаба Ўзбекистон-Россия таълим форуми бўлиб ўтди. Ушбу форумнинг якунида икки мамлакатнинг етакчи олий таълим муассасалари ўртасида 150 га яқин ҳамкорлик тўғрисидаги битим ва шартномалар имзоланди. Шунингдек,

форум якунида Тошкент Педиатрия тиббиёт институти ва Санкт-Петербург Давлат педиатрия тиббиёт университети ўртасида қўшма халқаро дастур ҳамда қўшма халқаро факультетни ташкил этиш тўғрисида битим имзоланди.

Икки педиатрия олий таълим муассасалари ўртасида тузилган битим доирасида кўпгина ишлар амалга оширилмоқда.

Режалаштирилган ишлар қаторида келажакда маҳаллий тадқиқотчиларни Санкт-Петербург Давлат педиатрия тиббиёт университетида таянч докторантура (аспирантура) дастурлари бўйича тайёрлаш тўғрисида келишиб олдилар. Бундан ташқари, ўзаро манфаатдорлик асосида таълим олиш ва барча йўналишлар бўйича илмий

стажировка ўтиш мақсадида аспирантлар, докторантлар ҳамда ёш олимлар алмашинувини йўлга қўйиш ҳам бор.

Бугунги кунда таълим ва фан мамлакатимизнинг узоқ муддатли ривожланиш истиқболларини белгилайдиган ва давлатимизнинг рақобатбардошлигини оширишга таъсир кўрсатадиган энг муҳим устувор йўналишларидан бўлиб келмоқда. Шунинг учун ҳам замонавий тиббий таълим муассасасига фундаментал илм-фан ресурслари ва амалий тиббиётнинг имкониятларидан оқилона фойдаланиш асосида янги иш шакллари жорий этиш зарурлигини аниқлайдиган жиддий вазифалар қўйилмоқда.

Тошкент Педиатрия тиббиёт институти ва Санкт-Петербург Давлат педиатрия тиббиёт университети ўртасидаги ҳамкорликнинг яна бир йўналиши амалга оширилмоқда. Тошкент Педиатрия тиббиёт институти ҳамда Санкт-Петербург Давлат педиатрия тиббиёт университети томонидан таъсис этилган «Yevroosiyo pediatriya axborotnomasi» – «Евразийский вестник педиатрии» деб номланган дунё миқёсидаги янги қўшма тиббиёт илмий-инновацион журнаlining биринчи нашри чоп этилди.

Ўзбекистон ва Россиянинг етакчи педиатрия олий таълим муассасалари ўртасидаги ҳамкорликнинг мантикий давоми сифатида, 2019 йил 7 июнь куни Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида тиббий

таълим ва педиатрия мавзуларига бағишланган «Тиббий таълимда фан ва амалиётнинг долзарб муаммолари» номли Халқаро форум бўлиб ўтди.

Форум дастурида тиббий таълим ва болалар саломатлигини муҳофаза қилишнинг долзарб масалаларига бағишланган тақдимотлар ўрин олган. Форум ишида

етакчи маҳаллий ҳамда Россия ва МДХ давлатларининг мутахассислари иштирок этди. Хусусан, форумда Санкт-Петербург Давлат педиатрия тиббиёт университети, И.С. Тургенев номидаги Орёл Давлат университетининг Тиббиёт институти, Н.И. Пирогов номидаги Россия Миллий тадқиқот тиббиёт университети, Жанубий Қозоғистон Тиббиёт академияси, Тожикистон Республикаси Соғлиқни сақлаш малака ошириш институти ва бошқа даволаш-профилактика ҳамда илмий-тадқиқот муассасалари вакиллари иштирок этдилар.

*Хасанходжа Абидов
ТошПТИ матбуот котиби*

МУСОҲАБА ЭТАДИ ДАВОМ....

Азиз Тошмухамедов

1. Илмга қизиқишингиз нимадан бошланган?
2. Мавзуингизни аҳамияти нимадан иборат?
3. Диссертация ишингизнинг янгилиги нимада?
4. Диссертация ишингизнинг инновацион янгилиги ҳақида сўзлаб беринг.

1. Менда илмга қизиқиш болалик давридан бошланган. Бунда оиламиздаги муҳит, бувам ва ота- онамнинг роли каттадир. Менинг ота – онам илмнинг инсон ҳаёти учун туганган ролини нақадар юқорилигини болалигимдан таъкидлашган. Илмнинг барча тури жамият ривожини учун муҳимдир. Айниқса тиббиёт илмининг туганган ўрни бекиёсдир. Мен болалик давримданок кўз шифокори бўлман, деб олдимга аниқ мақсад қўйганман. Мактабни битирганимдан сўнг орзуим амалга ошиб, Тошкент Педиатрия тиббиёт институтига имтиёзли равишда ўқишга кирдим. Талабалик йилларимда ҳар бир фанни максимал равишда ўрганишга ҳаракат қилардим. Мен фундаментал ва клиник фанларни тўлиқ ўзлаштириш билан чегараланиб қолмай, тез ривожланаётган даврда чет тили ва инфорацион технологияларни юксак даражада

билиши шарт эканлигини тушунардим. Институтдаги устоз ва мураббийлардан олган билимлар билан бир қаторда ўз устимда мустақил ишлардим. Сўнг офтальмология йўналиши бўйича магистратурага ўқишга кирдим ва имтиёзли диплом билан тугатиб, кафедрада ўз меҳнат фаолиятимни бошладим. 2019 йил январь ойидан ТошПТИ таянч докторантурасида таҳсил олмакдаман.

2. Замоनावий офтальмологиянинг актуал муаммолардан бири бу -кўрлик ва кўзи ожизликка олиб келувчи кўзнинг шишасимон тана ва тўр парда касалликлари (витреоретинал патологиялар) ҳисобланади. Витреоретинал патологияларнинг энг илғор даволаш усули витрэктомия ҳисобланади. Лекин витреоретинал жарроҳликда ечиш лозим бўлган муаммолар талайгина. Менинг илмий иш мавзуим шу муаммоларни аниқлаб, уларнинг

келиб чиқиш сабаблари, баргараф этиш ва даволаш йўллариини такомиллаштиришга бағишланган.

3. Диссертация ишингизнинг янгилиги – асоратланган витреоретинал патологияли беморларда (иккиламчи офтальмогипертензия, кўз қон томир қавати ва боғлов аппарати туғма нуқсонлари, ҳамда посттравматик афакия ҳолати) мавжуд даволаш усуллариининг самарадорлигини ошириш ва шу беморларнинг реабилитация муддатини қисқартиришдан иборатдир.

4. Диссертация ишингизнинг инновацион янгилиги-илмий изланишлар натижасида витреоретинал патологияли беморларда витреоретинал жарроҳликнинг самарадорлигини янада ошириш учун босқичли даволаш алгоритмини ишлаб чиқиш ва унга Ўзбекистон Республикасининг Интеллектуал мулк агентлигидан махсус патент олиш.

IMTIYOZLARDAN FOYDALANIB

О‘zbekiston Respublikasi-ning birinchi prezidenti Islom Abduga‘nievich Karimov tomonidan 2012-yil 31-maydagi O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari safida muddatli harbiy xizmatni o‘tab bo‘lgan fuqarolarga imtiyozlar berilishi imzolandi. Bugun har tomonlama barkamol avlodni voyaga yetkazishga qaratilgan davlat siyosatida yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ustuvor ahamiyat kasb etadi. Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyevning 2017-yil 4 apreldagi «O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari safida muddatli harbiy xizmatni o‘tab bo‘lgan fuqarolarga

imtiyozlar tizimini takomillashtirishga oid qo‘shimcha chora tadbirlar tog‘risidagi qaroriga o‘zgartirishlar kiritish haqida»gi qarori ayni yo‘nalishdagi sa‘y – harakatlarning amaliy ifodasi bo‘ldi. Men ham 2016-2017-yilda muddatli harbiy xizmatni o‘tab, O‘zbekiston Respublikasi Umumharbiy nizomlari va talablari, Jangovar va ma‘naviy-ma‘rifiy tayyorgarlik mashg‘ulotlardan yuqori natijalarga erishib, harbiy tavsiyanomaga ega bo‘ldim va shu imkoniyatlardan foydalangan holda hozirda Toshkent Pediatriya tibbiyot institutida tahsil olmoqdaman. Men Prezidentimizning joriy yil 4-aprelda

imzolangan qaroridan behad quvondim. Chunki bu imtiyozlar harbiy xizmatni o‘tab tavsiyanomaga ega bo‘lgan biz kabi yoshlarning yorug‘ kelajagini ta‘minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Davron Xaydarov

КУРСДОШЛАР УЧРАШУВИ

Талабалик даврим ўтиб ўз фаолиятимизни бошлаганимиздан сўнг дўстларимиз билан кўришишга анча вақтгача имкон бўлмади. Йиллар ўтиб 10 йил деганда учрашув бўлди, шунда ҳам ҳамма кела олмади, 15 йиллик, 20-25-30 йилликлар ўтди. 800 дан ортиқ талабалардан қанчалари орамиздан кетишди. Бу йилги учрашув 35 йиллик бўлиб, Самарқанд шаҳрида 27 апрель куни бўлиб ўтди. Учрашувни ташкилотчиси, бизнинг ОХТА кафедрамиз доценти Қ. Дехқонов бўлиб, 200дан ортиқ собиқ талабаларни нафақат Тошкентдан, Россиядан, Қирғизистондан, Қозоғистондан, Тожикистондан, Қримдан, Туркменистондан, Қорақалпоғистондан, Туркиядан таклиф этишди ва улар шу кунга етиб келишди. Мен

уларнинг ҳаммасини кўриб, кўпчилигини таний олмадим, ҳаммалари ўзгариб кетишган, ҳаммалари турли лавозимда, фан номзодлари ва фан докторлари, академиклар ҳам бор. Мен танимаганларимнинг айримларига – «хой бола, кимлигингни айт!»- деб сўрадим ва айримларини поток старостаси М.Н. Агзамовага мурожаат қилиб – «бу ким?» – деб сўраб суриштириб олдим. Маҳмудага қойилман, ҳаммаларини исми шарифи у ёқда турсин гуруҳларигача айтиб бердилар. Ажойиб. Улар мени яхши эслаб қолишган экан, оstonадан югуриб келиб: «Рихси опа, сиз ҳам келар экансиз, а,» – деб кўришишди. Ҳамманинг хурсандчилиги бир олам, бир-бирларига тўйишмайди, гаплари кўп, ҳамма келганлар гаплашиб, кўнгиллар осмон баробар кўтарилиб борлигимизга, ҳаётлигимизга, ўз ўрнимизда фаолият кўрсатаётганимизга оллоҳимга ҳамду-санолар, шукроналик билдирдик. Қуйидаги лавҳалар бизнинг столимиздан.

Бу учрашувни биринчи галда Ўзбекистоннинг биринчи Президент-

ти И.А. Каримовнинг зиёратидан бошлаган бўлсак ҳам, ташкиллаштирувчилар ресторанда ҳам ўтганларимизни ҳаммасини ёд этиб, домла чақиртириб, уларга қуръон тиловат қилдиришдан бошлаб бердилар, сўнгра ўзбегимнинг асосий тўйлари рамзи карнай – сурнай навосидан бошланди ва бошқа ансамбллар иштирок этишди. Учрашувимизда турли хонандаларимиз ўз чиқишлари билан бизларни жуда хушнуд қилишди. Кун бўйи бирга бўлган бўлсак ҳам, кўчага чиқиб яна бир соат хайрлашдик.

Мени ўғлим олиб борган эди, уйга келиб «Ресторан тўла одам ва уларни ўртоқлари катта- катта хотинлар ва эркаклар 1соат хайрлашишди», – деб хайратланиб, уйимдагиларга гапириб берди. Мен эса кулиб ўтирар: «Эҳ сен болам, мендан нималар ўтганини билсанг эди, бу менинг ёшлигим, студентлигим, олтин даврим», – деб ўтирдим.

*Р. Азизова. М. Агзамова.
М. Мухитдинова.*

БУЮКЛАР ХОТИРАСИ

Маълумки, 2019 йилнинг 29 мартида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири томонидан Ўзбекистон Қаҳрамонлари – Халқ шоири Ибройим Юсупов, Халқ ёзувчиси Тўлепберген Қайипберген олим Озод Шарафиддинов таваллудларининг 90 йиллигига бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Тадбирни институтнинг Ёшлар билан ишлаш бўйича проректори Муборак Аҳмедова кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг Ўз ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институтининг илмий ходимлари филология фанлари номзоди Марҳабо Қўчқарова «Тўлепберген Қайипбергеннинг ҳаёти ва ижо-

ди ҳақида», шу институтнинг таянч докторанти Анвар Алламбергенов «Ибройим Юсупов шеърятининг ўзига хослиги» мавзусида маърузалар қилишди.

20-май куни эса таникли адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг невараси адабиётшунос Шаҳноза Тўйчиева эса бобоси ҳақидаги илиқ хотиралари билан ўртоқлашди, талабаларни қизиқтирган саволларига жавоблар қайтарди.

Тадбир йиғилганларда катта таассуротлар қолдирди.

Гулдон Курамбаева

Гулдон Курамбаева

**ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ
ТАИБИЁТ ИНСТИТУТИ МЕХНАТ
ЖАМОАСИ НАШРИ**
ОРГАН ТРУДОВОГО
КОЛЛЕКТИВА ТАШКЕНТСКОГО
ПЕДИАТРИЧЕСКОГО
МЕДИЦИНСКОГО ИНСТИТУТА

Тахрир кенгаши:
Д.А. Асадов, А.В. Алимов,
Х.Ф. Ҳайдаров, М. Аҳмедова,
А.И. Искандаров, К. Ҳайтов,
Т.С. Аъзамхўжаев,
А. Валиев, А.А. Қудайбеганов,
Б.М. Тажиев,
С.С. Гулямов, Г. Усмонова
Нашр учун масъул:
Г. Ашурова

Бош муҳаррир:
Б.Т. ДАМИНОВ
Тахрир хайъати:
(*ишчи гуруҳ*)
Э.О. Турсунов, К.Ш. Турдиева
(Бош муҳаррир ўринбосари),
А.М. Маннонов, Д.А. Аҳмедова,
С.А. Бегмонов, А. Носиров, З.
Каримова, А. Худайбердиев

Газета Тошкент шаҳар матбуот ва
ахборот бошқармасида 29.12.2006 йил
02-0010-сон билан рўйхатга олинган.

Манзил: 700140, Тошкент-140,
Боғишамол кўчаси, 223

Chopron nomidagi NMIU техник
ва дастурий воситалари базасида chop этилди.
Манзил: Тошкент, 100129, Навоий кўчаси, 30.
-бўйуртма. Адади 100 нусха.

Газета институт ҳисобидан нашр этилади
ва bepул тарқтилади.